

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 10.10.2007

KOM(2007) 575 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Integrovaná námorná politika Európskej únie

{KOM(2007) 574 v konečnom znení}

{SEK(2007) 1278}

{SEK(2007) 1279}

{SEK(2007) 1280}

{SEK(2007) 1283}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Integrovaná námorná politika Európskej únie

1. ZHRNUTIE

Moria sú pre Európu životne dôležité. Európske morské oblasti a pobrežia sú dôležité pre jej blahobyt a prosperitu – sú cestami európskeho obchodu, klimatickými regulátormi, zdrojmi jedla, energie a zásob a obľúbeným miestom obyvateľov Európy pre bývanie a rekreáciu.

Naše vzájomné prepojenie s morom je silnejšie a rozmanitejšie a pre Európu má väčšiu hodnotu ako kedykoľvek predtým. Prejavuje sa tu však isté napätie. Sme na križovatke nášho vzťahu s oceánmi.

Technológia a poznatky nám na jednej strane umožňujú získavať z morí ešte viac kapitálu a na európske pobrežia prichádza stále viac a viac ľudí, aby z tohto kapitálu ťažili, na strane druhej však nahromadený vplyv takejto činnosti vyvoláva rozpory vo využívaní morského životného prostredia, od ktorého závisí všetko ostatné, a vedie k zhoršovaniu jeho kvality.

Európa musí na tento problém reagovať a v súvislosti s rýchlou globalizáciou a klimatickými zmenami je neodkladnosť jej reakcie očividná.

Európska komisia to uznala a začala rozsiahle konzultácie a analýzy toho, ako Európa vníma more.¹ To vyvolalo silnú reakciu zo strany zainteresovaných strán, ktorá zreteľne odhaľuje obrovský potenciál morí a veľkosť výzvy v prípade, že chceme tento potenciál naplno využívať trvalo udržateľným spôsobom. Zároveň priniesla množstvo nápadov, ako sa Európa môže k tejto výzve postaviť.

Komisia navrhuje integrovanú námornú politiku pre Európsku úniu na základe týchto cenných príspevkov a jasného uvedomenia si, že všetky záležitosti týkajúce sa európskych oceánov a morí sú navzájom prepojené a že politiky súvisiace s morami sa musia vyvíjať jednotne, ak chceme dosiahnuť požadované výsledky.

S týmto integrovaným, medzisektorovým prístupom súhlasili všetky zainteresované strany. Jeho uplatňovanie si bude vyžadovať posilnenú spoluprácu a účinnú koordináciu všetkých politík týkajúcich sa mora na rôznych úrovniach rozhodovania.

Integrovaná námorná politika posilní schopnosť Európy čeliť problémom spojeným s globalizáciou a konkurencieschopnosťou, klimatickými zmenami, so znečisťovaním morského životného prostredia, s námornou bezpečnosťou a ochranou, energetickou bezpečnosťou a trvalou udržateľnosťou. Musí sa zakladať na dokonalosti v oblasti morského výskumu, technológie a inovácie a bude zakotvená v lisabonskom programe pre rast a zamestnanosť a v göteborgskom programe pre trvalú udržateľnosť.

¹ Pozri správu o konzultačnom procese KOM(2007) 574. Pozri aj: Zelená kniha o budúcnosti námornej politiky Únie: európska vízia pre oceány a moria. KOM (2006) 275

Integrovaná námorná politika EÚ:

- **zmení spôsob, akým tvoríme politiku a prijímame rozhodnutia** – roztrieštená tvorba politiky a prijímanie rozhodnutí na každej úrovni už nie sú primerané. Je potrebné pochopiť ich vzájomné pôsobenie a zohľadňovať ho, vytvárať spoločné nástroje, nájsť a využívať súčinnosti a vyhýbať sa konfliktom alebo ich riešiť.
- **vyvinie a predloží pracovný program** – opatrenia v rámci rôznych sektorových politík sa musia pripravovať na základe koherentného politického rámca. Akčný plán, ktorý sprevádza toto oznámenie, poskytuje jasnú predstavu o rôznorodosti a rozsahu práce, ktorá je pred nami. Mimoriadne dôležité sú tieto projekty:
 - európsky námorný dopravný priestor bez bariér,
 - európska stratégia pre námorný výskum,
 - vnútroštátne integrované námorné politiky, ktoré vyvinú členské štáty,
 - európska sieť námorného dozoru,
 - plán smerom k námornému územnému plánovaniu členskými štátmi,
 - stratégia na zmiernenie vplyvu klimatických zmien na pobrežné regióny,
 - zníženie emisií CO₂ a úrovne znečistenia spôsobeného plavidlami,
 - odstránenie nezákonného rybolovu a deštruktívneho lovu vlečnými sieťami pri dne na otvorenom mori,
 - európska sieť námorných zoskupení,
 - preskúmanie výnimiek z pracovného práva EÚ pre sektory lodnej dopravy a rybolovu.

Toto oznámenie predstavuje základy riadiaceho rámca a medzisektorových nástrojov, ktoré sú pre integrovanú námornú politiku EÚ nevyhnutné, a stanovujú sa ním hlavné opatrenia, ktoré bude Komisia počas svojho funkčného obdobia presadzovať. Tieto opatrenia sa budú riadiť princípmi subsidiarity a konkurencieschopnosti, ekosystémovým prístupom a účasťou zainteresovaných strán.

2. SÚVISLOSTI

Pobrežie Európy je dlhé 70 000 km a tiahne sa pozdĺž dvoch oceánov a štyroch morí: Atlantický a Severný ľadový oceán, Baltské, Severné, Stredozemné a Čierne more. Prímorské regióny EÚ tvoria okolo 40 % jej HDP a sú domovom pre rovnaké percento jej populácie.

Blahobyť Európy sa preto neodmysliteľne spája s morom. Lodiarstvo a lodná doprava, prístavy a rybné hospodárstvo zostávajú hlavnými námornými činnosťami, ale energia získavaná z mora (vrátane ropy, plynu a obnoviteľných zdrojov energií) a pobrežný či námorný cestovný ruch tiež vykazujú vysoké príjmy. Morské prístavy a lodná doprava umožňujú Európe prosperovať z rýchleho rozvoja medzinárodného obchodu a mať vedúce

postavenie v celosvetovom hospodárstve, pričom využívanie nerastných zdrojov, akvakultúra, morská biotechnológia a rozvíjajúce sa podmorské technológie predstavujú čoraz významnejšie obchodné príležitosti. Rovnako dôležité je aj rekreačné, estetické a kultúrne využitie, ktoré nám poskytujú moria a služby ekosystému, ktoré vytvárajú.

Nevyhnutným predpokladom na to, aby tieto odvetvia boli konkurencieschopné, je uistiť sa, že využívanie morského životného prostredia je skutočne trvalo udržateľné. Narastajúca zraniteľnosť pobrežných oblastí, stále väčšia preľudnenosť v oblastiach pobrežných vôd, kľúčová úloha oceánov v klimatickom systéme a neustále zhoršovanie kvality morského životného prostredia, to všetko si vyžaduje, aby sme sa viac sústredili na naše oceány a moria.

Trvalá udržateľnosť oceánov, tesne súvisiaca s klimatickými zmenami, sa dnes považuje za hlavnú globálnu výzvu.

Narastajúca hospodárska súťaž o morský priestor a hromadiaci sa vplyv ľudských činností na morské ekosystémy spôsobujú, že súčasné roztrieštené rozhodovanie v oblasti morských záležitostí je neprimerané a vyžaduje si integrovanejší prístup a užšiu spoluprácu. Príliš dlho sa politiky napríklad v oblasti námornej dopravy, rybného hospodárstva, energetiky, dozoru a stráženia morí, cestovného ruchu, morského životného prostredia a morského výskumu vyvíjali nezávisle jedna od druhej, čo malo niekedy za následok neefektívnosť, nesúvislosť a rozpory v ich uplatňovaní.

Na základe tohto poznania chce Komisia vytvoriť takú integrovanú námornú politiku, ktorá sa bude vzťahovať na všetky aspekty nášho vzťahu s oceánmi a morami. Tento nový a komplexný prístup vytvorí súvislý politický rámec, ktorý bude zohľadňovať optimálny rozvoj všetkých činností spojených s morom trvalo udržateľným spôsobom.

3. RIADIACI RÁMEC A NÁSTROJE NÁMORNEJ POLITIKY

Integrovaná námorná politika potrebuje riadiaci rámec, ktorý uplatňuje integrovaný prístup na každej úrovni, ako aj horizontálne a prierezové nástroje politiky. Bude si vyžadovať aj primeraný finančný základ, zohľadňujúci výsledky prípravných akcií.

3.1. Uplatňovanie integrovaného prístupu k riadeniu námorných záležitostí

Komisia zriadila úrad pre námornú politiku, ktorého úlohou je analyzovať námorné záležitosti a politiky, ktoré ich ovplyvňujú, koordinovať sektorové politiky, zabezpečovať, aby sa zohľadňovalo vzájomné pôsobenie medzi nimi a riadiť vývoj prierezových nástrojov politiky. Komisia zároveň začala zbližovať agentúry EÚ, ktoré pôsobia v oblasti námorných záležitostí, aby sa uistila, že spoločne prispievajú k vývoju námornej politiky.

Lepšie regulačné zásady budú Komisiu usmerňovať pri tvorbe politiky pre námorné záležitosti od samého začiatku: určenie hlavných námorných iniciatív v nástrojoch ročného plánovania a programovania, konzultácia občianskej spoločnosti a zainteresovaných strán, hodnotenie vplyvu a medziútvarové pracovné skupiny pomôžu zabezpečiť, aby Komisia bola schopná pripraviť a predložiť skutočne integrované návrhy.

Ostatné inštitúcie EÚ a účastníci sú vyzvaní, aby preskúmali, ako najlepšie uplatňovať integrovaný prístup k záležitostiam námornej politiky systematickým spôsobom. Niektoré členské štáty začali vyvíjať koordinačné mechanizmy na tvorbu vlastnej námornej politiky.

Na procese riadenia by sa mali podieľať všetky zainteresované strany a Komisia ich vyzýva, aby ju naďalej upozorňovali na právne predpisy EÚ, ktoré sú, podľa ich názoru, kontraproduktívne pri dosahovaní cieľov integrovanej námornej politiky.

- **Komisia:**

- **vyzve členské štáty, aby vypracovali vnútroštátne integrované námorné politiky, v úzkej spolupráci so zainteresovanými stranami, najmä s pobrežnými regiónmi,**
- **v roku 2008 navrhne súbor usmernení pre tieto vnútroštátne integrované námorné politiky a od roku 2009 bude zverejňovať výročnú správu o činnostiach EÚ a členských štátoch v tomto smere,**
- **zriadi poradnú štruktúru zainteresovaných strán, ktorá bude prispievať k ďalšiemu rozvoju námornej politiky a umožňovať vzájomnú výmenu osvedčených postupov.**

3.2. Nástroje na tvorbu integrovanej politiky

Integrovaný riadiaci rámec pre námorné záležitosti si vyžaduje horizontálne nástroje plánovania, ktoré sa prelínajú so sektorovými politikami týkajúcimi sa mora a podporujú spoločnú tvorbu politiky. Tieto tri majú najväčší význam: námorný dozor, ktorý je nesmierne dôležitý pre bezpečné využívanie morského priestoru a jeho ochranu, námorné územné plánovanie, ktoré je kľúčovým plánovacím nástrojom na prijímanie trvalo udržateľných rozhodnutí, a podrobný a dostupný zdroj údajov a informácií.

3.2.1. Európska sieť námorného dozoru

Námorný dozor je pre zaistenie bezpečného využívania morí a pre ochranu morských brehov Európy nesmierne dôležitý. Zlepšenie a optimalizácia činností námorného dozoru a prepojenosť na európskej úrovni sú pre Európu dôležité, aby zvládla výzvy a hrozby súvisiace s bezpečnosťou navigácie, so znečisťovaním morského prostredia, s presadzovaním práva a celkovou bezpečnosťou.

Činnosti dozoru vykonávajú členské štáty, ale väčšina aktivít a hrozieb, ktorými sa zaoberajú, je nadnárodnej povahy. Vo väčšine členských štátov je za činnosti dozoru v súvislosti s rybným hospodárstvom, so životným prostredím, strážením morí alebo s imigráciou zodpovedných niekoľko rôznych represívnych orgánov, ktoré pracujú nezávisle od seba. To má často za následok neoptimálne využívanie už aj tak nedostatočných zdrojov.

Komisia preto tvrdí, že je potrebné zvýšiť stupeň koordinácie námorného dozoru prostredníctvom intenzívnejšej spolupráce v rámci pobrežných stráží členských štátov a príslušných agentúr a medzi nimi.

Postupné vytvorenie integrovanej siete systémov lokalizácie plavidiel a elektronickej navigácie pre európske pobrežné vody a otvorené more, vrátane satelitného monitorovania a diaľkovej identifikácie a lokalizácie lodí (LRIT), by pre verejné agentúry predstavovalo neoceniteľný nástroj dozoru.

- **Komisia:**

- bude podporovať spoluprácu medzi pobrežnými strážami členských štátov a príslušnými agentúrami,
- prijme kroky na užšie prepojenie systému dozoru existujúcich monitorovacích a lokalizačných systémov používaných pre námornú bezpečnosť a ochranu, na ochranu morského životného prostredia, na kontrolu rybného hospodárstva a vonkajších hraníc a pre ďalšie činnosti na uplatňovanie práva.

3.2.2. *Námorné územné plánovanie a integrovaná správa pobrežných zón (ISPZ)*

Platné rámce plánovania majú veľmi pozemný charakter a často sa nezaoberajú tým, ako pobrežný rozvoj môže ovplyvniť more a naopak. Musíme riešiť problémy, ktoré sú výsledkom konkurenčných spôsobov využívania mora, a medzi ktoré patrí námorná doprava, rybolov, akvakultúra, aktivity voľného času, výroba energie získavanej z mora a iné formy využívania morského dna.

Námorné územné plánovanie je preto dôležitý nástroj trvalo udržateľného rozvoja námorných oblastí a pobrežných regiónov a obnovy zdravia životného prostredia európskych morí.

Na základe odporúčania EÚ² začali členské štáty používať integrovanú správu pobrežných zón (ISPZ) na reguláciu územného rozmiestnenia hospodárskych činností a vytvárať systémy územného plánovania pre pobrežné vody Európy. Oba nástroje pomáhajú naplniť záväzky vyplývajúce z tematickej stratégie na ochranu morského životného prostredia³ a subjektom umožňujú lepšie predvídať pri plánovaní ich budúcich investícií. Zriadi sa systém vzájomnej výmeny osvedčených postupov medzi orgánmi, ktoré sú zapojené do námorného územného plánovania a ISPZ.

Rozhodovaciu právomoc v tejto oblasti majú členské štáty. Na európskej úrovni je potrebné angažovať sa za spoločné zásady a usmernenia, ktoré proces flexibilne uľahčia a zaručia rešpektovanie regionálnych morských ekosystémov, ktoré presahujú národné námorné hranice.

• **Komisia:**

- **v roku 2008 pripraví plán, ktorý členským štátom uľahčí vývoj námorného územného plánovania.**

3.2.3. *Údaje a informácie*

Dostupnosť širokej škály údajov o oceánoch v súvislosti s prírodnými vplyvmi a ľudskou činnosťou a jednoduchý prístup k nim sú základom pre prijímanie strategických rozhodnutí v oblasti námornej politiky. Vzhľadom na obrovské množstvo údajov zozbieraných a uchovávaných po celej Európe na rôzne účely je nesmierne dôležité zriadiť vhodnú infraštruktúru údajov a informácií z námornej oblasti.

² Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 30. mája 2002 týkajúce sa uplatňovania integrovaného riadenia pobrežných zón v Európe (2002/413/ES).

³ Pozri návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o ustanovení rámca opatrení Spoločenstva v oblasti námornej environmentálnej politiky Smernica o námornej stratégii - KOM(2005) 505.

Tieto údaje by sa mali zhromažďovať v komplexnom a zlučiteľnom systéme a sprístupňovať sa ako nástroj lepšieho riadenia, rozširovania služieb s pridanou hodnotou a trvalo udržateľného námorného rozvoja. Je to dôležitý záväzok mnohých rozmerov a bude sa musieť vyvíjať podľa jasného a koherentného plánu niekoľko rokov.

- **Komisia:**

- **v roku 2008 prijme opatrenia na vytvorenie európskej siete pre námorné pozorovanie a údaje⁴ a bude podporovať viacrozmerné mapovanie vôd členských štátov s cieľom zlepšiť prístup k vysokokvalitným údajom.**

4. OBLASTI ÚLOH INTEGROVANEJ NÁMORNEJ POLITIKY EÚ

Integrovaná námorná politika EÚ sa zameria najmä na týchto päť oblastí:

4.1. Maximalizovanie trvalo udržateľného využívania oceánov a morí

Prvým cieľom integrovanej námornej politiky EÚ je vytvoriť optimálne podmienky pre trvalo udržateľné využívanie oceánov a morí a umožniť tým rozvoj námorných sektorov a pobrežných regiónov.

V mnohých členských štátoch je súčasný rast námorného hospodárstva rýchlejší ako rast celkového hospodárstva, a to najmä v regiónoch, ktoré sa zaoberajú námornou logistikou. Kontajnerová doprava od roku 2000 výrazne narastá a očakáva sa, že jej objem sa do roku 2020 strojnásobí. Regióny, ktoré pôsobia na iných rýchlo sa rozvíjajúcich trhoch, napríklad na trhu s námornými zariadeniami, veternou energiou na mori, rekreačnými alebo výletnými plavbami, budú vďaka tomuto rozvoju tiež naďalej prosperovať. Veľký je aj potenciál európskych odvetví vyvíjať špičkové námorné produkty, ktoré môžu mať vedúce postavenie na svetových trhoch, vzhľadom na významné odborné znalosti Európy v oblasti morskej technológie.

Veľká časť potenciálu však zostáva nevyužitá. Ak chceme dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj činností spojených s morom a zároveň zaistiť rozvoj námorných činností spôsobom, ktorý neohrozuje zdravie morského ekosystému, potrebujeme aktualizovanú strategickú víziu rozvoja konkurencieschopnej, bezpečnej a zabezpečenej lodnej dopravy, prístavov a príbuzných sektorov.

Lodná doprava je životne dôležitá pre medzinárodnú a domácu obchodnú činnosť Európy a zostáva nosným pilierom námorného zoskupenia. Toto odvetvie však bude ďalej prosperovať iba vtedy, ak bude Únia naďalej pracovať na zabezpečovaní vysokej úrovne námornej bezpečnosti a ochrany, pomáhať chrániť ľudské životy a životné prostredie, a zároveň podporovať vytváranie rovnakých podmienok na medzinárodnej úrovni.

Napriek tomu, že lodná doprava je obávaným zdrojom znečistenia ovzdušia a emisií CO₂, je stále výrazne viac energeticky efektívna než pozemná doprava. Z toho dôvodu a preto, že je potrebné znížiť počet nákladných áut na preplnených európskych cestách, integrovaná námorná politika dáva prednosť podporovaniu spoľahlivej a bezpečnej lodnej dopravy. Súčasné programy EÚ (TES-D a MARCO POLO) budú naďalej podporovať vytváranie

⁴ Okrem iného na základe iniciatívy GMES.

morských diaľnic/sietí námornej dopravy na krátke vzdialenosti. Budúci rozvoj programu TES by mal naplno zohľadňovať narastajúce využívanie morí v energetickej oblasti.

Lodná doprava má v porovnaní s ostatnými spôsobmi prepravy predsa len isté nevýhody. Iné druhy dopravy sa tešia väčšiemu objemu verejných investícií. Okrem toho, pri cestovaní loďou medzi dvoma prístavmi v EÚ je celý postup zložitejší a časovo náročnejší ako pri preprave nákladným autom, pretože v Európe ešte neexistuje naozajstný vnútorný trh s námornou dopravou. Táto nevýhoda námornej dopravy v porovnaní s ostatnými spôsobmi prepravy sa musí odstrániť tým, že sa zjednodušia administratívne a colné formality pre námorné služby vo vnútri EÚ, aby sa uvoľnil celý potenciál európskeho odvetvia lodnej dopravy.

- **S cieľom zlepšiť efektívnosť námornej dopravy v Európe a zabezpečiť jej dlhodobú konkurencieschopnosť Komisia:**

- navrhne vytvoriť európsky námorný dopravný priestor bez bariér,
- pripraví podrobnú stratégiu námornej dopravy na obdobie rokov 2008 – 2018.

Európske námorné prístavy sú ďalším dôležitým článkom v logistickom reťazci, od ktorého je európske hospodárstvo závislé. Sú centrami hospodárskej činnosti, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu pri určovaní kvality ich okolitého mestského a prírodného životného prostredia.

Globalizácia znamená, že sme svedkami nebývalého rastu medzinárodného obchodu. Vzhľadom na to, že 90 % zahraničného obchodu a takmer 40 % domáceho obchodu Európy prechádza jej prístavmi, nie je ťažké pochopiť tú obrovskú výzvu, ktorej európske prístavy čelia, ak sa majú vyrovnat' s narastajúcim dopytom. Ich kapacitný rozvoj musí odrážať rast európskeho domáceho a medzinárodného obchodu a musí sa vyvíjať spôsobom, ktorý je zlučiteľný so súvisiacimi politickými cieľmi EÚ, najmä s cieľmi v oblasti životného prostredia a konkurencieschopnosti.

- **Komisia:**

- navrhne novú prístavnú politiku, ktorá bude zohľadňovať rôznorodé úlohy prístavov a širší kontext európskej logistiky,
- predloží návrhy na zníženie úrovne znečistenia ovzdušia spôsobeného loďami v prístavoch, predovšetkým odstránením daňového znevýhodnenia elektrickej energie čerpanej z pevniny,
- pripraví usmernenia na uplatňovanie príslušných právnych predpisov Spoločenstva v oblasti životného prostredia na rozvoj prístavov.

Európsky námorný logistický reťazec potrebuje aj *moderné lodiarstvo, moderný opravársky priemysel a priemysel námorných zariadení* a Európska únia bude vychádzať z úspešných iniciatív⁵, aby podporila rozvoj týchto odvetví a najmä malé a stredné podniky.

⁵ Napríklad lodná platforma a stratégia LeaderShip 2015.

K tomu, aby hospodársky rast pokračoval bez ďalšieho zhoršovania znečistenia životného prostredia, bude potrebný väčší objem investícií do morského výskumu a technológií. Takáto investícia zároveň vytvorí nové príležitosti. Environmentálne orientované technológie, ktoré umožňujú námorným činnostiam prosperovať a zároveň chránia morské životné prostredie, udržia vedúce postavenie európskeho obchodu aj popri zvyšujúcich sa celosvetových normách a rozvoji sľubných odvetví, ako napríklad morskej biotechnológie, obnoviteľných zdrojov energie získavanej z mora, podmorských technológií a zariadení a morskej akvakultúry.

Vďaka technológii môže Európa využívať celkový potenciál mora ako zdroja ropy a plynu⁶ i obnoviteľných zdrojov energie, a ako sprostredkovateľa, ktorý umožňuje prepravu energie, rozširuje dopravné energetické trasy a tým posilňuje bezpečnosť jej dodávok. Energetická situácia v Európe naznačuje, že možnosti pre súčinnosť medzi jej energetickými a námornými politikami budú narastať⁷. Oznámenie Komisie z januára 2007⁸ o energetickej stratégii pre Európu uznalo v tomto smere potrebu ďalej rozvíjať využívanie oceánov a morí na podporu energetických cieľov EÚ.

Vytváranie *viacsektorových zoskupení*⁹ výrazne posilňuje obchodnú integráciu a konkurencieschopnosť v námornom sektore. Tieto zoskupenia sú zásadné na udržanie európskeho know-how v námornom odvetví, a preto budú mať v rámci námornej politiky ústredné postavenie. Verejná/súkromná spolupráca na centrách námornej dokonalosti zároveň poskytuje dobrý rámec na úplné pochopenie a plánovanie vzájomného pôsobenia rôznych odvetví a sektorov.

- **Komisia podporí vytváranie viacodvetvových zoskupení a regionálnych centier pre vynikajúcu kvalitu námorného odvetvia a bude presadzovať európsku sieť námorných zoskupení.**

Ďalším cieľom Komisie je zvýšiť počet a zlepšiť kvalitu *námorných pracovných príležitostí* pre európskych občanov. Klesajúci počet pracovných miest na mori je znepokojujúci a musí sa zvrátiť, pretože skúsenosti námorníkov sú dôležité aj pre odvetvia na brehu.

Ak má byť tento sektor pre Európanov lákavý, je nevyhnutné zlepšiť politiku zamestnanosti a pracovné podmienky (vrátane zdravia a bezpečnosti) za podpory zosúladeného úsilia všetkých zainteresovaných námorných skupín a účinného regulačného rámca, ktorý zohľadní globálne postavenie tohto sektora. Komisia podporuje v plnom rozsahu sociálny dialóg o integrácii Dohovoru o pracovných normách v námornej doprave Medzinárodnej organizácie práce do práva Spoločenstva. Komisia bude podporovať aj návrh systému, ktorý Európanom poskytne lepšiu a širšiu pracovnú perspektívu v námornom zoskupení. Jeho súčasťou bude rozšíriť rozsah námorných štúdií a zlepšiť zručnosti a kvalifikáciu pre námorné profesie.

- **Komisia:**

⁶ Podľa OGP (producentov ropy a zemného plynu) sa na mori vyťaží až 40 % ropy a 60 % plynu, ktoré sa v súčasnosti spotrebujú v Európe.

⁷ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie s názvom „Energetická politika a námorná politika: Zabezpečenie lepšieho súladu“.

⁸ Oznámenie Komisie Európskej rade a Európskemu parlamentu: Energetická politika pre Európu KOM(2007) 1.

⁹ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie priložený k tomuto oznámeniu.

- **v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi prehodnotí vyňatia postihujúce námorné sektory v oblasti pracovných právnych predpisov EÚ¹⁰,**
- **bude podporovať vytvorenie osvedčenia o námornej dokonalosti.**

Napriek predchádzajúcemu úsiliu sa zvýšená hospodárska aktivita na európskych pobrežiach a moriach spája so zhoršovaním *kvality morského životného prostredia*. Komisia už navrhla morskú stratégiu EÚ vrátane navrhovanej smernice¹¹ určenej na zastavenie a zvrátenie tohto trendu, a ktorej cieľom je poskytnúť rámec pre činnosť Spoločenstva, aby sa dosiahol dobrý environmentálny stav morského životného prostredia v kontexte trvalo udržateľného rozvoja.

Silný vplyv, ktorý budú pravdepodobne mať klimatické zmeny na pobrežné regióny, tento problém ešte zhoršuje. Skladovanie uhlíka pod morským dnom predstavuje ďalšiu inovačnú činnosť, ktorá má obrovský potenciál zmierniť klimatické zmeny. EÚ musí zostať špičkou v oblasti tejto technológie a zabezpečiť koherentný politický rámec, aby sa tento potenciál mohol naplno využiť.

Preto sa musia naplniť ciele environmentálnych právnych predpisov EÚ, predovšetkým smernica o biotopoch¹² a navrhovanú smernicu o morskej stratégii. V tomto smere je dôležité aj *acquis* Spoločenstva o námornej bezpečnosti a prevencii znečistenia spôsobeného plavidlami. Urýchlené prijatie návrhov obsiahnutých v treťom námornom balíku bude hlavným príspevkom k tomuto *acquis*.

• Komisia:

- **spustí pilotné akcie, ktorých cieľom bude zmenšiť vplyv klimatických zmien na pobrežné oblasti a ich lepšie prispôsobenie sa klimatickým zmenám,**
- **aktívne podporí medzinárodné snahy o znižovanie znečistenia ovzdušia spôsobeného loďami a predloží návrhy na európskej úrovni v prípade, že sa nezaznamená vývoj v tomto úsilí,**
- **aktívne podporí medzinárodné snahy o znižovanie emisií skleníkových plynov z lodí a v prípade, že sa nezaznamená vývoj v tomto úsilí, zväží možnosti opatrení, ktoré by EÚ mohla prijať v tomto odvetví,**
- **riadne zohľadní prebiehajúce práce na medzinárodnej úrovni, vypracuje návrhy na demontáž zastaraných lodí účinným a bezpečným spôsobom, ktorý je z environmentálneho hľadiska trvalo udržateľný.**

Riadenie rybného hospodárstva musí vo väčšej miere zohľadňovať to, čo je dobré pre pobrežné komunity, morské životné prostredie a vzájomné pôsobenie rybolovu a ostatných činností. Na obnovovanie zásob rýb, ktoré bude energicky pokračovať, budú potrebné spoľahlivé vedecké informácie a posilňovanie posunu smerom k viacročnému plánovaniu. Komisia prijme opatrenia, aby sa uistila, že spoločná politika rybného hospodárstva odráža

¹⁰ Oznámenie o opätovnom posúdení regulačného sociálneho rámca pre lepšie pracovné príležitosti v námorníctve v EÚ a ich väčšie množstvo. KOM(2007) 591.

¹¹ KOM(2005)504 a KOM(2005)505.

¹² Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín.

prístup stratégie na ochranu morského životného prostredia založený na ekosystéme, a bude sa usilovať o elimináciu nezákonného, neohláseného a neregulovaného rybolovu vo svojich vodách a na otvorenom mori.

Riadenie zásob rýb prostredníctvom maximálneho trvalo udržateľného výlovu zabezpečí európskej rybárskej komunite lepšiu budúcnosť a umožní jej podieľať sa na potravinovej bezpečnosti Európy. To by sa malo dosiahnuť do roku 2015 v súlade s medzinárodnými záväzkami.

Zvyšovanie bezpečnosti rybárov pri práci sa tiež musí riešiť v širšom kontexte pracovných podmienok na mori a sociálnej politiky. Skúsenosti rybárov s morom a ich vedomosti o ňom by sa mali využívať v záujme spoločnosti ako celku.

Rast akvakultúry, ktorý uspokojí narastajúci celosvetový dopyt po plodoch mora, by sa mal dosahovať v rámci regulačného rámca, ktorý podporuje podnikateľskú činnosť a inováciu a zaručuje dodržiavanie prísnych noriem v oblasti životného prostredia a verejného zdravia.

- **Komisia:**

- **príjme prísne opatrenia na elimináciu odpadu z výlovu¹³ a deštruktívnych spôsobov rybolovu, akým je lov citlivých biotopov pri dne vlečnými sieťami na otvorenom mori¹⁴,**
- **príjme prísne opatrenia na elimináciu nezákonného, neohláseného a neregulovaného rybolovu¹⁵,**
- **bude podporovať rozvoj európskej akvakultúry, ktorá je bezpečná pre životné prostredie.**

4.2. Budovanie vedomostnej a inovačnej základne pre námornú politiku

Oceánografia, morská technológia a výskum sú pre trvalo udržateľný rozvoj činností spojených s morom nesmierne dôležité.

Tým, že nám vedecký výskum a technológia pomáhajú lepšie pochopiť vplyv ľudských činností na morské systémy, zároveň poskytujú kľúč k tomu, aby rozvoj činností spojených s morom nesprevádzalo zhoršovanie kvality životného prostredia.

Posilnenie interdisciplinárneho prístupu k oceánografii nám môže pomôcť, aby sme lepšie pochopili vzájomné pôsobenie medzi námornými činnosťami, a preto bude neoddeliteľnou súčasťou integrovanej námornej politiky. Tento prístup je dôležitý aj v prípade, ak chceme čo najúčinnšie predpovedať a zmierňovať účinky klimatických zmien.

Morský a námorný výskum je nákladný: neefektívnosť si nemôžeme dovoliť. Na to, aby sa európske zdroje využívali čo najlepšie, je potrebné pripraviť jasnú stratégiu, ktorá prepojí

¹³ Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Politika zníženia množstva nežiaducich vedľajších úlovkov a odstraňovania odpadu v rámci európskeho rybného hospodárstva KOM (2007) 136 v konečnom znení.

¹⁴ Oznámenie a návrh nariadenia sa očakáva 17. októbra.

¹⁵ Oznámenie a návrh nariadenia sa očakáva 17. októbra.

politické a výskumné priority, bude riešiť medzisektorové výzvy, bude maximalizovať súčinnosť medzi úsilím členského štátu a úsilím Spoločenstva, zabráni duplikácii a zlepši dialóg medzi zainteresovanými účastníkmi. Európa musí takisto preskúmať, ako môže výskum lepšie prispievať k inovácii a ako by sa vedomosti a zručnosti dali efektívnejšie transformovať do priemyselných výrobkov a služieb.

Vývoj siete pre námorné pozorovanie a výskum¹⁶ bude dôležitým nástrojom tejto stratégie.

- **Komisia:**

- **v roku 2008 predstaví podrobnú európsku stratégiu morského a námorného výskumu,**
- **zverejní spoločné viacodvetvové výzvy v rámci siedmeho rámcového programu pre výskum na podporu integrovaného prístupu a zlepšenie chápania námorných záležitostí,**
- **podporí výskum v oblasti predpovedania a zmierňovania klimatických zmien a prispôsobovania sa ich vplyvom na námorné činnosti, morské životné prostredie, pobrežné zóny a ostrovy,**
- **podporí vytvorenie európskeho oceánografického partnerstva pre spoločný dialóg medzi vedeckou komunitou, odvetvím a tvorcami politiky.**

4.3. Zabezpečenie najvyššej kvality života v pobrežných regiónoch

Rast populácie v *pobrežných regiónoch a na ostrovoch* bol za posledné desaťročie dvojnásobný v porovnaní s priemerom EÚ. Pobrežné komunity sú zároveň cieľom väčšiny turistov v Európe, preto je potrebné naliehavo zosúladiť hospodársky rozvoj, trvalú udržateľnosť životného prostredia a kvalitu života predovšetkým v týchto regiónoch.

Regionálne orgány a pobrežné komunity zohrávajú pri regulácii pobrežných a námorných činností dôležitú úlohu. Výbor regiónov, pobrežné regióny a ich siete sú preto kľúčovými partnermi pri vyvíjaní integrovanej námornej politiky EÚ.

Vďaka svojim prístavam a námornému priemyslu majú tieto regióny strategický význam pre celú Európu. Vnútrozemiu poskytujú dôležité služby a sú základňou pre stráženie morských hraníc a pobrežných vôd. Nároky na infraštruktúru, ktoré z toho vyplývajú, sú značné a je potrebné ich zohľadňovať pri rozdeľovaní zdrojov Spoločenstva. Pobrežné regióny sú zároveň mimoriadne ovplyvňované klimatickými zmenami a riadenie rizika môže mať dramatický vplyv na ich rozpočet a hospodárstvo.

More je rozhodujúci činiteľ pobrežného a námorného cestovného ruchu, ktorý je hlavným katalyzátorom hospodárskeho rozvoja v pobrežných oblastiach Európy. Komisia bude aktívnejšie pracovať so zainteresovanými stranami pri vyvíjaní trvalo udržateľnej politiky cestovného ruchu, ktorá bude zohľadňovať pobrežný a námorný cestovný ruch.

Zdroje financovania sú dostupné, ale zainteresované strany si myslia, že nemajú dostatočný prístup k informáciám. Komisia bude pracovať na zoptimalizovaní podpory pre námorné

¹⁶ Pozri oddiel 3.2.3.

projekty v pobrežných regiónoch a na ostrovoch v rámci dostupných finančných nástrojov Spoločenstva.

Je takisto zreteľné, že sa musia zlepšiť sociálno-ekonomické údaje o námorných sektoroch a pobrežných regiónoch, keďže ťažkosti pri získavaní takýchto informácií obmedzujú schopnosť regionálnych zainteresovaných strán vyvíjať racionálne, dlhodobé plány a investície.

Pre rozvoj európskych pobrežných regiónov je dôležitá aj spolupráca medzi regiónmi, ktorá zohľadňuje ich rôznorodosť a osobitosti. Preto Komisia naplno využije program územnej spolupráce, aby podporila námorný rozvoj medzi regiónmi.

Najvzdialenejšie regióny a ostrovy trpia výraznými hospodárskymi nevýhodami, ale majú veľký potenciál v oblasti námorných činností a morského výskumu. Ich rozľahlé námorné oblasti poskytujú služby ekosystému, ktoré majú pre Úniu nesmierny význam. Komisia bude na základe nedávneho oznámenia o najvzdialenejších regiónoch EÚ podporovať nielen rozvoj ich námorného potenciálu, ale aj ich spoluprácu so susednými krajinami v regióne.

• **Komisia:**

- **bude v rámci nadchádzajúcej iniciatívy v oblasti cestovného ruchu podporovať pobrežný a námorný cestovný ruch,**
- **pripraví databázu finančných prostriedkov Spoločenstva, dostupných pre námorné projekty a pobrežné regióny, a do roku 2009 vyvinie databázu sociálno-ekonomických údajov o námorných sektoroch a pobrežných regiónoch,**
- **navrhne stratégiu Spoločenstva na prevenciu katastrof, ktorá vyzdvihne riziká, ktorým sú vystavené pobrežné regióny,**
- **bude podporovať rozvoj námorného potenciálu najvzdialenejších regiónov a ostrovov.**

4.4. Podporovanie vedúceho postavenia Európy v medzinárodných námorných záležitostiach

EÚ sa bude snažiť o efektívnejšie medzinárodné riadenie námorných záležitostí a o účinné presadzovanie medzinárodného námorného práva a bude naliehať na členské štáty, aby ratifikovali príslušné nástroje. Bude presadzovať koordináciu európskych záujmov na kľúčových medzinárodných fórach.

Zahranično-politickými prioritami integrovanej námornej politiky Únie bude prístup európskych námorných odvetví a služieb na medzinárodné trhy, trvalo udržateľné vedecké a komerčné využívanie hlbokomorských oblastí, ochrana celosvetovej morskej biodiverzity, zlepšovanie námornej bezpečnosti a ochrany, pracovné podmienky, znižovanie úrovne znečistenia životného prostredia plavidlami a boj proti nezákonným aktivitám v medzinárodných vodách.

Pozornosť bude venovať aj geopolitickým následkom klimatických zmien. V tejto súvislosti Komisia v roku 2008 predloží správu o strategických otázkach, týkajúcich sa Severného ľadového oceánu.

Námorné záležitosti budú pravidelnou témou diskusií s tými partnermi EÚ, ktorí už podnikli kroky smerom k integrovanému námornému prístupu, a to je napríklad Austrália, Kanada, Japonsko, Nórsko a Spojené štáty, ako aj s ďalšími partnermi, akými sú napríklad Brazília, Čína, India a Rusko.

EÚ bude zároveň rozvíjať spoločnú zodpovednosť za moria, o ktoré sa delí so svojimi najbližšími susedmi. Predovšetkým predloží návrhy na intenzívnejšiu spoluprácu pri riadení Stredozemného a Čierneho mora. Bude podporovať spoluprácu v otázkach námorných záležitostí v rámci severnej dimenzie svojich zahranično-politických vzťahov a zaradí námorné záležitosti do programu spolupráce EÚ s rozvojovými štátmi, vrátane malých ostrovných rozvojových štátov. V tejto súvislosti podporí budovanie postavenia námornej politiky a morského práva v rozvojových krajinách.

Komisia navrhne dohodu o vykonávaní UNCLOS¹⁷ v súvislosti s morskou biodiverzitou v oblastiach, ktoré sú mimo vnútroštátnej jurisdikcie, a bude pracovať na úspešnom ukončení medzinárodných rokovaní o chránených morských oblastiach na otvorenom mori.

- **Komisia:**

- **podporí spoluprácu v rámci politiky rozširovania, európskej susedskej politiky a severnej dimenzie, aby sa vzťahovala na záležitosti námornej politiky a riadenie spoločných morí,**
- **navrhne stratégiu zahranično-politickej propagácie námornej politiky EÚ prostredníctvom štruktúrovaného dialógu s hlavnými partnermi.**

4.5. Zlepšenie viditeľnosti námornej Európy

Zainteresované strany jasne vyjadrili svoj názor, že proces prípravy námornej politiky EÚ pomáha zvýšiť povedomie verejnosti o hodnote námorného hospodárstva a dedičstva a medzi zainteresovanými stranami vytvára zmysel pre všeobecnú prospešnosť a identitu.

Snahou integrovanej námornej politiky by malo byť posilnenie viditeľnosti námornej Európy a zlepšenie dobrého mena námorných činností a námorníckych profesií.

Taktiež by mala podporovať námorné dedičstvo Európy prostredníctvom podpory námorných komunít vrátane prístavných miest a tradičných rybárskych komunít, ich artefaktov a tradičných zručností, a podporovaním prepojenia medzi nimi, ktoré zvyšuje ich poznatky a viditeľnosť.

- **Komisia:**

- **predstaví európsky atlas morí ako nástroj vzdelávania a prostriedok na vyzdvihnutie nášho spoločného námorného dedičstva,**

¹⁷ Dohovor OSN o morskom práve.

- navrhne, aby sa od roku 2008 každoročne oslavoval Deň európskeho námorníctva, navrhne zlepšiť viditeľnosť námorných záležitostí a podporovať spojenie medzi organizáciami námorného dedičstva, múzeami a akváriami.

5. ZÁVER

Európska rada uvítala v júni 2007 širokú diskusiu, ktorá v Európe prebehla, o budúcej námornej politike. Hlavy štátov a vlád vyzvali Komisiu, aby pripravila a v októbri predložila európsky akčný plán. S ohľadom na zásadu subsidiarity je cieľom tohto akčného plánu preskúmať celkový potenciál hospodárskych činností spojených s morom a to spôsobom, ktorý bude z hľadiska životného prostredia trvalo udržateľný.

Komisia týmto oznámením a pripojeným akčným plánom reaguje na túto požiadavku Európskej rady a zohľadňuje stanoviská, ktoré vyjadrili ostatné európske inštitúcie, vlády členských štátov, parlamenty a celá rada zainteresovaných strán¹⁸.

Komisia vyzýva Európsku radu, Radu ministrov a Európsky parlament, ako aj Hospodársky a sociálny výbor a Výbor regiónov, vnútroštátne a regionálne orgány a ďalšie zainteresované strany, aby k tejto politike pristupovali aktívne.

¹⁸

Podrobnejšie informácie nájdete v Záveroch z konzultácií o európskej námornej politike, KOM (2007) 574 z 10.10.2007.